

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

Факультет № 2

Кафедра соціальних та економічних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»

обов'язкових компонент освітньої програми
першого рівня вищої освіти

071 Облік і оподаткування (Облікова аналітика)

Вінниця 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
(протокол від 29.08.2023 р. № 7).

Розробник:

1. Доц. кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2, к.е.н., доц. Павленко Н.В.

Рецензенти:

1. Декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету, д.е.н., проф. Ларіна Т.Ф.
2. Завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2 ХНУВС, к.е.н., доц. Ткаченко С.О.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінари кі заняття	Практичні	Лабораторні	Самостійна а робота	
Семестр № 1							
Тема № 1. Гроші та грошовий оборот.	8	2		2		4	
Тема № 2. Грошові системи.	8	2		2		4	
Тема № 3. Грошовий ринок.	8	2		2		4	
Тема № 4. Валютний ринок і валютні системи.	8	2		2		4	
Тема № 5. Кредит у ринковій економіці.	8	2		2		4	
Тема № 6. Центральні банки.	8	2		2		4	
Тема № 7. Комерційні банки.	8	2		2		4	
Тема № 8. Фінанси та фінансова система.	8	2		2		4	
Тема № 9. Бюджет і бюджетна система.	8	2		2		4	
Тема № 10. Дефіцит державного бюджету та державний борг.	8	2		2		4	
Тема № 11. Податки та податкова система.	8	2		2		4	
Тема № 12. Страхування та страховий ринок.	8	2		2		4	
Тема № 13. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення.	8	2		2		4	
Тема № 14. Фондовий ринок.	8	2		2		4	
Тема № 15. Фінансовий механізм і фінансова політика.	8	2		2		4	
Всього за семестр № 1:	120	30		30		60	екзамен

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1: Гроші та грошовий оборот.**Практичне заняття: Гроші та грошовий оборот.**

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності грошей, їх функцій та форм, ролі у ринковій економіці; засвоїти

знання щодо сутності грошового обороту та потоків, а також грошової маси, визначення факторів впливу на швидкість обороту грошей в часі та їх значення для економіки.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність грошей та їх форми.
2. Грошовий обіг.
3. Грошова маса та швидкість її обігу.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 16, 17, 31, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 45, 59, 63, 65, 69, 76, 111].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Гроші. Ліквідність грошей. Повноцінні та неповноцінні (кредитні) гроші. Товарні гроші. Металеві гроші. Білонні монети. Квazігроші. Вексель. Комерційний вексель. Фінансовий банківський вексель. Фінансовий казначейський вексель. Переказний вексель (тратта). Облігація. Паперові гроші. Банкнота. Казначейський білет. Депозитні гроші. Чек. Електронні гроші. Платіжна система. Електронний гаманець. Овердрафт. Фідуціарні гроші. Віртуальні гроші. Криптовалюти. Грошовий оборот. Грошові потоки. Фіскальний оборот. Кредитний оборот. Фінансовий оборот. Готівковий оборот. Безготівковий оборот. Міжбанківські розрахунки. Кореспондентський рахунок. Авізо. Грошова маса. Грошовий агрегат. Швидкість обігу грошей. Коефіцієнт монетизації ВВП. Закон грошового обігу.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Розрахуйте величину агрегатів грошової маси України, якщо: готівка поза банками — 120 млрд грн; готівка в касах юридичних осіб — 150 млрд грн; депозити до запитання — 70 млрд грн; строкові вклади — 190 млрд грн; валютні заощадження — 130 млрд грн; вартість облігацій державного займу — 5 млрд грн.

Завдання 2. Розрахувати коефіцієнт монетизації ВВП та обсяг повернених протягом року кредитів, якщо: обсяг ВВП за цей рік — 1222 млрд. грн., обсяг грошової маси — 809 млрд. грн., кредити були надані у обсязі 132 млрд. грн., обсяг платежів, здійснених у формі взаємозаліку, становив 178 млрд. грн., швидкість обігу грошей становила 1,2 оборота.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття. Видача завдань для самостійної роботи.

Тема № 2: Грошові системи.

Практичне заняття: Грошові системи.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо елементів грошової системи, форм безготівкових розрахунків; засвоїти знання щодо типів грошових систем та відмінностей між ними, заходів, що проводяться під час грошових реформ.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність та основні елементи грошової системи.
2. Основні типи грошових систем та їх еволюція.
3. Грошові реформи.

Література: [1, 2, 3, 5, 6, 8, 16, 17, 34, 35, 36, 37, 45, 47, 57, 59, 63, 65, 66, 89, 90, 94, 115].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Грошова система. Грошова одиниця. Масштаб цін. Валютний курс. Меморіальний ордер. Платіжне доручення. Платіжна вимога. Платіжна вимога-доручення. Розрахунковий чек. Інкасове доручення (розпорядження). Акредитив. Вексель. Міжнародні розрахунки. Платежі брутто. Платежі нетто. Біметалізм. Монометалізм. Грошова реформа. Нуліфікація. Деномінація.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Заповнити таблицю та порівняти форми безготівкових розрахунків:

Форми безготівкових розрахунків	Ініціатор	Зміст документа	Строк дії
платіжне доручення			
платіжна вимога			
платіжна вимога-доручення			
розрахунковий чек			

інкасове доручення (розпорядження)			
акредитив			
вексель			

Завдання 2. У громадянина А. станом на 1 вересня 1996 року були заощадження, зокрема 180200000 українських карбованців, 500 американських доларів та 300 німецьких марок, у громадянина Б. – 145000000 українських карбованців, 450 американських доларів та 520 польських злотих, а у громадянина В. – 280000000 українських карбованців, 850 німецьких марок та 190 польських злотих. У рамках грошової реформи проводився обмін українських карбованців на гривні у співвідношенні 100000 карбованців до 1 гривні. Використовуючи дані про офіційний курс гривні у вересні 1996 р., розрахуйте, яку суму у гривневому еквіваленті матимуть громадяни після проведення грошової реформи (припускаючи, що розмір їх заощаджень протягом періоду реалізації грошової реформи залишався незмінним), а також хто з них володів найбільшими заощадженнями згідно проведених розрахунків.

Довідково: офіційний курс гривні щодо іноземних валют, встановлений Національним банком України у вересні 1996 року: 100 доларів США - 176,00 грн., 100 німецьких марок - 115,56 грн., 100 польських злотих - 64,25 грн.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема №3: Грошовий ринок.

Практичне заняття: Грошовий ринок.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності, структури та механізму функціонування грошового ринку.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність та структура грошового ринку.
2. Попит на гроші.
3. Пропозиція грошей.
4. Рівновага грошового ринку.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 16, 17, 34, 35, 36, 37, 45, 57, 59, 63, 65].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Грошовий (монетарний) ринок. Ринок грошей. Ринок капіталів. Облігаційний відсоток. Банківський відсоток. Депозитний відсоток. Позичковий відсоток. Облікова ставка центрального банку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Обов'язкові (мінімальні) банківські резерви. Норма обов'язкового резервування. Надлишкові резерви. Ефект кредитного мультиплікатора. Загальні банківські резерви. Грошова база. Повний грошовий мультиплікатор. Монетарне правило М. Фрідмана.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Якщо норма обов'язкових резервів становить 15%, то чому дорівнює грошово-кредитний мультиплікатор?

Завдання 2. Знайти значення грошового мультиплікатора, якщо розмір грошової бази становить 600 млн. грн., а величина грошового агрегату М1 – 1500 млн. грн., М0 – 300 млн. грн.

Завдання 3. Грошова база становить 202 млрд. грн., обсяг депозитів – 468 млрд. грн., обсяг обов'язкових банківських резервів на коррахунках в НБУ – 65 млрд. грн., готівка в касах банків – 6 млрд. грн. Знайти норму обов'язкового резервування та розмір готівки, що знаходиться в обігу поза банками. Залучені кошти банками повністю використано в процесі здійснення власних операцій.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 4: Валютний ринок і валютні системи.

Практичне заняття: Валютний ринок і валютні системи.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності та призначення валюти, механізмів валютних операцій та конвертації, методів валютного регулювання, специфіки різних валютних систем, сформувати навички розрахунку валютних курсів.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Валюта і валютний курс. Конвертованість валюти.
2. Валютний ринок і валютні операції.
3. Валютна система. Еволюція світової валютної системи.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 16, 17, 34, 35, 36, 37, 44, 45, 57, 59, 63, 65, 82, 98, 100].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Валюта. Національна валюта. Іноземна валюта. Колективна валюта. Конвертованість валюти. Зовнішня та внутрішня конвертованість. Поточна та капітальна конвертованість. Вільно конвертована валюта. Резервна валюта. Частково конвертована валюта. Неконвертована валюта. Клірингові валюти. Конвертація валюти. Валютний курс. Валютне котирування. Спред. Маржа. Валютою котирування. База котирування. Пряме і обернене котирування. Номінальний двосторонній курс. Реальний курс. Крос-курс. Фіксований курс. Гнучкий (плаваючий) курс. Валютна інтервенція. Купівельна спроможність валюти. Паритет купівельної спроможності. Дисконтна (облікова) політика. Девальвація. Ревальвація. Валютна інтервенція. Валютний ринок. СВІФТ. Валютні операції. Конверсійні операції. Депозитно-кредитні операції. Касові операції. Строкові валютні операції. Форвардні операції. Ф'ючерсні операції. Опціонні операції. Валютні деривативи. Валютний своп. Валютні системи. Валютний механізм. Національна валютна система. Регіональна валютна система. Світова валютна система. Паризька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ).

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Якщо ціна гривні в доларах США зросла з 0,298 до 0,312 за одну гривню, то як зміниться ціна товару вітчизняного виробництва (в доларах США), що продається в Україні за 500 грн? Хто більше постраждає від цієї ситуації: експортер (вітчизняний виробник) чи імпортер (зарубіжний виробник)?

Завдання 2. Комерційний банк установив такий курс долара США: купівля — 27,35 грн, продаж — 28,11 грн. Скільки гривень можна одержати за 540 доларів 95 центів? Скільки доларів можна купити за 35 тис. грн? Розрахуйте відносну курсову маржу комерційного банку.

Завдання 3. Визначте, яким буде крос-курс євро до швейцарського франка, якщо виходити із середніх співвідношень із долларом США:

1 долар США = 1,6125 EUR;

1 долар США = 1,2140 CHF.

III. Заключна частина заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 5: Кредит у ринковій економіці.

Практичне заняття: Кредит у ринковій економіці.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності кредиту, його форм і видів, а також сформувати навички обрахування позичкового відсотку.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність, роль та функції кредиту в ринковій економіці.
2. Форми та види кредиту.
3. Позичковий відсоток.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 16, 17, 33, 34, 35, 36, 37, 45, 49, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 106, 107, 113].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Кредит. Кредитний договір. Функції кредиту. Форми кредиту. Вид кредиту. Акцептні кредити. Депозитні сертифікати. Облігаційні позики. Комерційний кредит. Споживчий кредит. Лізинговий кредит. Оперативний лізинг. Фінансовий лізинг. Іпотечний кредит. Ломбардний кредит. Державний кредит. Банківський кредит. Овернайт. Онкольний кредит. Револьверний кредит. Міжнародний кредит. Факторинг. Форфейтинг. Позичковий процент (відсоток). Майбутня вартість грошей. Анuitет.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Фізична особа отримала кредит в сумі 120 000 дол. США для купівлі житла. Річна процента ставка, яку запропонував комерційний банк, складає 12,5 %, строк кредитування — 25 років. Розрахуйте розмір платежу за анuitетом, який буде сплачувати фізична особа щомісячно та розрахуйте сумарний розмір переплати за весь строк кредитування при купівлі житла на умовах кредитування.

Завдання 2. Вкладник поклав 200 000 грн. у комерційний банк під 8,5% річних на 2 роки. Розрахуйте суму вкладу через 2 роки та дохід вкладника, якщо за вкладом нараховуються: а) прості відсотки; б) складні відсотки.

Завдання 3. Розрахуйте майбутню вартість депозиту у розмірі 2000 дол., який був вкладений на 3 роки на умовах 10% річних. Розгляньте два випадки — якщо відсотки нараховуються один раз на рік і якщо відсотки нараховуються двічі на рік.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 6: Центральні банки.

Практичне заняття: Центральні банки.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо функцій центральних банків, типів та інструментів грошово-кредитної політики НБУ.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика та функції центральних банків.
2. Організаційні основи та функції Національного банку України.
3. Грошово-кредитна політика: типи та інструменти.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 16, 17, 24, 27, 29, 34, 35, 36, 37, 41, 45, 57, 63, 67, 73, 78, 92, 96, 98, 99, 108].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Центральні банки. Національний банк України. Грошово-кредитна політика. Політика обов'язкових резервних вимог. Процентна політика. Операції з рефінансування банків. Кількісний тендер. Процентний тендер. Кредит овернайт. Операції прямого РЕПО. Операції з власними борговими зобов'язаннями. Операції з державними облігаціями. Експансійна політика. Політика рефляції. Політика рестрикції. Політика дезінфляції. Таргетування інфляції.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Клієнт банку отримує позику у сумі 30 000 грн., із яких третина надається готівкою, а дві третини - на поточний рахунок. Яким буде максимально можливе збільшення пропозиції грошей, якщо норма резервування становить 8 %.

Завдання 2. У банку розміщено депозит на суму 12 000 грн. Яким чином вплине збільшення норми резервування з 4% до 6% на обсяг кредитних ресурсів для перших трьох банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 7: Комерційні банки.

Практичне заняття: Комерційні банки.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності та видів комерційних банків, структури їх капіталу, а також видів банківських операцій та формування прибутку від банківської діяльності.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність та види банків.
2. Капітал банку.
3. Банківські операції. Доходи і видатки банківських установ.

Література: [1, 2, 5, 6, 8, 16, 17, 24, 27, 34, 35, 37, 39, 45, 54, 57, 59, 60, 63, 65, 70, 79, 80, 91, 97, 113, 114, 115, 119].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Банк. Комерційний банк. Державний банк. Системоутворюючий банк. Ощадний банк. Іпотечний банк. Інноваційний банк. Інвестиційний банк. Зовнішньоторговельний банк. Банк з іноземним капіталом. Іноземний банк. Транснаціональний банк. Офшорний банк. Глобальний банк. Капітал банку. Підписний капітал банку. Статутний капітал. Регулятивний капітал. Основний капітал банку. Додатковий капітал банку. Баланс банку. Активи банку. Банківські пасиви. Банківська діяльність. Банківські послуги. Фінансові послуги. Операції комерційних банків (пасивні, активні, комісійно-посередницькі). Кредитні операції. Обліково-кредитні операції. Інвестиційні операції. Позабалансові операції. Депозитні операції банків. Депозит до запитання. Строкові депозитні вклади. Ощадні вклади. Міжбанківський кредит. Міжбанківські депозити. Розрахункові банківські операції. Переказні операції. Довірчі (трастові) операції. Торгово-комісійні операції. Акцептні операції. Витрати банку. Доходи банку. Банківський прибуток.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Яку грошову суму необхідно покласти на депозит терміном 18 місяців, щоб отримати дохід у розмірі 5500 грн при річній відсотковій ставці 10,5 %?

Завдання 2. Банк видав кредит у сумі 50 000 грн. на три квартали по простій ставці, яка в першому кварталі становила 11 %, а в кожному

наступному кварталі зростала на 2 процентних пункти. Визначити наращену суму погашення кредиту і суму нарахованих відсотків.

Завдання 3. Розрахуйте прибуток комерційного банку на основі наступних даних:

1. доходи від продажу основних засобів та матеріальних цінностей – 100;
2. проценти, виплачені за депозитами вкладників – 700;
3. заробітна плата персоналу – 100;
4. курсова маржа за валютними операціями – 300;
5. утримання приміщення банку та його філіалів – 400;
6. доходи від коштів, розміщених в інших банках – 800;
7. операційні витрати – 600;
8. непередбачені витрати – 500;
9. плата за кредит, наданий суб'єктам господарської діяльності й фізичним особам – 1000;
10. дохід від інвестиційних цінних паперів – 400;
11. доходи від розрахунково-касового обслуговування банків та клієнтів – 100;
12. проценти, виплачені за міжбанківським кредитом – 500;
13. комісійні доходи за операціями з цінними паперами – 200;
14. комісійні доходи від довірчого обслуговування банків та клієнтів – 200.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 8: Фінанси та фінансова система.

Практичне заняття: Фінанси та фінансова система.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності фінансів, їх ролі у ринковій економіці; засвоїти знання щодо структури фінансової системи України.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Фінанси як специфічна форма економічних відносин.
2. Функції фінансів.
3. Фінансова система України.

Література: [1, 2, 3, 6, 11, 12, 13, 14, 23, 25, 38, 45, 46, 51, 62, 63, 64, 93, 95, 101, 117].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Фінанси. Фінансові відносини. Фінансові ресурси. Фонди фінансових ресурсів. Централізовані грошові фонди. Децентралізовані грошові фонди. Фонд нагромадження. Фонд споживання. Державне фінансування. Самофінансування. Фінансова система. Сфера фінансової системи. Ланка фінансової системи.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Визначте, які з наступних тверджень є хибними:

1. Всі фінансові відносини є грошовими, але не всі грошові відносини є фінансовими.
2. Фінанси — це сукупність грошових відносин, що виникають у процесі створення валового внутрішнього продукту.
3. Фінанси виконують функцію загального еквівалента — товару, який слугує вимірником вартості інших товарів, робіт і послуг.
4. Централізовані та децентралізовані фонди грошових коштів утворюються на основі розподілу валового внутрішнього продукту та національного доходу.
5. Матеріальними носіями фінансових відносин є фінансові ресурси.
6. Розподільча функція фінансів здійснюється через фінансову систему при розподілі та перерозподілі валового внутрішнього продукту та національного доходу.
7. Контрольна функція фінансів реалізується через контроль за розподілом валового внутрішнього продукту на централізовані фонди грошових коштів.
8. За рахунок податків держава утворює фонд грошових коштів, за допомогою якого розширює державний попит і споживання.
9. Фінанси відрізняються від грошей за змістом та функціями, які вони здійснюють.
10. Держава здійснює безпосереднє управління всіма фінансовими ресурсами країни.
11. Закони у сфері фінансів приймає Міністерство фінансів України.
12. Державна казначейська служба України належить до системи органів державної законодавчої влади.
13. Рахункова палата України — постійно діючий вищий орган державного фінансово-економічного контролю.
14. Державна казначейська служба України складає проект Державного бюджету України.

Завдання 2. Пенсіонерка має намір відкладати по 100 грн. з пенсії щомісячно протягом наступних п'яти років. Яка сума коштів накопичиться на її ощадному рахунку до кінця визначеного періоду, якщо відсоткова ставка по депозиту становить 9% річних?

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 9: Бюджет і бюджетна система.

Практичне заняття: Бюджет і бюджетна система.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності бюджету, етапів бюджетного процесу, бюджетного устрою та бюджетної системи; сформувані навички аналізу структури Державного бюджету.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

- 1 Сутність бюджету. Бюджетний процес.
2. Бюджетний устрій та бюджетна система.
3. Структура доходів та видатків Державного бюджету.

Література: [1, 6, 12, 13, 14, 23, 38, 45, 46, 62, 63, 71, 95].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Бюджет. Бюджетний механізм. Бюджетний процес. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Касове виконання бюджету. Єдиний казначейський рахунок. Бюджетний устрій. Бюджетна система. Зведений бюджет. Загальний фонд бюджету. Спеціальний фонд бюджету. Доходи державного бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти. Цільові бюджетні фонди. Видатки бюджету. Витрати бюджету. Поточні видатки. Капітальні видатки. Кошторисне фінансування. Бюджетні асигнування. Бюджетні кредити. Державні інвестиції. Міжбюджетні трансферти. Державні трансферти. Державні субсидії. Державні субвенції. Державні дотації. Базова дотація. Реверсна дотація. Додаткова дотація.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На основі статистичних даних визначте модель перерозподілу ВВП через бюджет, що використовується в Україні.

ВВП та доходи Зведеного бюджету України за період 2013- 2021 рр., млрд грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ВВП (у фактичних цінах)	1454,9	1566,7	1979,4	2383,1	2982,9	3558,7	3974,5	4194,1	5459,5
Доходи Зведеного бюджету України	442,7	456,0	652,0	782,7	1016,7	1184,2	1289,7	1376,6	1662,2

Методичні рекомендації: розрізняють такі моделі перерозподілу ВВП через бюджет: американська - від 25 до 30 %; західноєвропейська - від 35 до 45 %; скандинавська - від 50 до 60 %.

Завдання 2. На основі статистичних даних проведіть аналіз динаміки обсягів та структури доходів і видатків Державного бюджету України.

Доходи Державного бюджету України за період 2013-2021 рр., млрд грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Податкові надходження	262,7	367,5	507,6	650,7	828,1	986,3	1070,3	1136,6	1453,8
Неподаткові надходження	72,8	80,6	140,1	125,3	154,3	192,7	212,7	234,4	202,5
Доходи від операцій з капіталом	255,4	2,0	1,7	1,5	2,1	2,8	3,1	3,5	3,7
Офіційні трансферти	0,6	5,3	1,8	4,1	1,6	1,5	1,1	1,1	1,3
Цільові фонди	0,2	0,5	0,5	0,7	30,4	0,8	2,3	0,8	0,7
Доходи разом	442,7	456,0	652,0	782,7	1016,7	1184,2	1289,7	1376,6	1662,2

Видатки Державного бюджету України за період 2013-2021 рр., млрд грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Загальнодержавні функції	50,1	76,8	117,6	134,1	166,2	191,5	203,1	204,8	252,6
Оборона	14,8	27,3	52,0	59,3	74,3	97,0	106,6	120,3	127,5
Громадський порядок, безпека, судова влада	39,1	44,8	54,9	72,0	88,4	118,0	141,4	159,5	176,1
Економічна діяльність	41,2	43,6	56,2	66,1	102,8	140,7	154,2	262,8	293,3
Охорона навколишнього середовища	4,5	3,4	5,5	6,2	7,3	8,2	9,7	9,0	10,6
Житлово-комунальне господарство	0,1	17,8	15,7	17,5	27,1	30,3	34,4	32,2	56,8

Охорона здоров'я	12,8	57,1	71,0	75,4	102,3	115,8	128,3	175,7	203,6
Духовний і фізичний розвиток	5,111,9	13,857,7	16,228,3	16,884,7	24,342,3	28,992,9	31,550,1	31,710,9	43,358,4
Освіта	30,9	100,1	114,1	129,4	177,7	210,0	238,7	252,2	312,9
Соціальний захист і соціальне забезпечення	88,5	138,0	176,3	258,3	285,7	309,3	321,7	346,7	367,3
Видатки разом	287,6	523,1	679,8	835,5	1056,7	1250,1	1370,1	1595,2	1844,3

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 10: Дефіцит державного бюджету та державний борг.

Практичне заняття: Дефіцит державного бюджету та державний борг.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності бюджетного дефіциту і джерел його фінансування, державного боргу та інструментів державних запозичень; засвоїти знання щодо механізму управління державним боргом.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.
2. Державний (місцевий) борг та інструменти державних запозичень.
3. Управління державним боргом.

Література: [1, 6, 12, 13, 14, 23, 26, 38, 40, 45, 46, 62, 63, 71, 81, 102, 116].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Дефіцит бюджету. Профіцит бюджету. Відкритий дефіцит. Прихований дефіцит. Вимушений дефіцит. Свідомий дефіцит. Активний дефіцит. Пасивний дефіцит. Стійкий дефіцит бюджету. Тимчасовий дефіцит. Структурний бюджетний дефіцит. Циклічний бюджетний дефіцит. Державний (місцевий) борг. Прямий борг. Державні (місцеві) запозичення. Облігації місцевих позик. Державні облігації України. Облігації внутрішньої державної позики України. Облігації зовнішньої державної позики. України казначейське зобов'язання

України. Державний дериватив. Гарантований державою борг. Монетизований борг. Немонетизований борг. Номінальний борг. Реальний борг. Ефект «витіснення». «Тягар боргу». Управління державним боргом. Боргова безпека держави. Рефінансування боргу. Конверсія боргу. Консолідація боргу. Уніфікація боргу. Реструктуризація боргу. Обмін державного боргу на акції. Анулювання державного боргу. Дефолт.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На основі статистичних даних проведіть аналіз динаміки дефіциту Державного бюджету України та розрахуйте співвідношення дефіциту Державного бюджету України та ВВП України. Зробіть висновки.

ВВП та дефіцит Державного бюджету України за період 2013- 2021 рр., млрд грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Дефіцит Державного бюджету	64,7	78,0	45,1	70,1	47,8	59,2	78,0	217,0	197,9
ВВП (у фактичних цінах)	1454,9	1566,7	1979,4	2383,1	2982,9	3558,7	3974,5	4194,1	5459,5

Завдання 2. На основі статистичних даних проаналізуйте показники сукупного державного боргу України та ВВП України. Зробіть висновки щодо рівня боргової безпеки держави.

ВВП та сукупний державний борг України за період 2013- 2021 рр., млрд грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Сукупний державний борг	584,1	1100,5	1572,1	1929,7	2141,6	2168,6	1998,2	2551,9	2671,8
ВВП (у фактичних цінах)	1454,9	1566,7	1979,4	2383,1	2982,9	3558,7	3974,5	4194,1	5459,5

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 11: Податки та податкова система.

Практичне заняття: Податки та податкова система.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності податків і зборів, їх елементів та видів; засвоїти знання щодо податкової системи та принципів її побудови; сформувати навички розрахунку розміру податкових платежів.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність і функції податків.
2. Елементи податків.
3. Класифікація податків і зборів.
4. Податкова система та принципи її побудови.

Література: [1, 6, 12, 13, 14, 23, 38, 45, 46, 62, 63, 75, 81, 101].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Податок. Збір. Парафіскалітет. Фіскальна функція податків. Регулювальна функція податків. Платник податку. Податковий агент. Представник платника податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Податковий період. Строк сплати податку. Податкова пільга. Прямі податки. Непрямі податки. Загальнодержавні податки. Місцеві податки. Розкладні (розкладкові) податки. Окладні (квотарні, пайові, кількісні) податки. Закріплені податки. Регулюючі податки. Глобальний податок. Шедулярний податок. Кумулятивний податок. Некумулятивний (дискретний) податок. Кадастровий податок. Податкова система. Спеціальний режим оподаткування. Спрощена система оподаткування. Офшорний режим оподаткування.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Підприємство виробило і реалізувало 8 000 пляшок горілки із вмістом спирту 40 %, місткість однієї пляшки - 0,5 л. Визначити суму акцизного податку, яку необхідно сплатити підприємству - виробнику алкогольних напоїв, якщо ставка акцизного податку за 1 л 100 % спирту становить 133,31 грн.

Методичні рекомендації: 1) підрахувати обсяг реалізованої продукції у літрах; 2) підрахувати частку 100 % спирту у обсягу реалізованої продукції; 3) помножити обсяг 100 % спирту на ставку акцизного податку за 1 л 100 % спирту.

Завдання 2. Компанія виготовляє продукцію, собівартість (С) якої становить 100 грн за одиницю, норма прибутку (Нп) 45% до собівартості, інші витрати (В) 60 грн. Необхідно: визначити суму ПДВ та ціну реалізації продукції (Цр), якщо ставка ПДВ – 20%.

Методичні рекомендації: 1) знаходимо ціну реалізації без ПДВ: $C_p = C + (C \times Нп) + В$; 2) знаходимо суму ПДВ; 3) знаходимо ціну реалізації з урахуванням ПДВ.

III. Заключна частина заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 12: Страхування та страховий ринок.

Практичне заняття: Страхування та страховий ринок.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності страхування, його принципів; засвоїти знання щодо сутності і механізму функціонування страхового ринку.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Економічний зміст, принципи та функції страхування.
2. Класифікація страхування.
3. Страховий ринок.

Література: [1, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 18, 23, 30, 38, 45, 46, 48, 52, 58, 62, 63, 110, 112, 120].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Страхування. Страховик. Страхувальник. Застрахований. Отримувач страхового відшкодування. Страховий ризик. Страховий випадок. Страхова подія. Франшиза. Суброгація. Контрибуція. Самострахування. Колективне страхування. Співстрахування. Перестрахування. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Майнове страхування. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Страхування економічних ризиків. Соціальне страхування. Медичне страхування. Страховий ринок. Страховий агент. Страховий брокер. Сюрвейєр. Аджастер. Аварійний комісар. Диспашер. Страхова послуга (продукт). Страховий поліс. Страхові премії (внески, платежі). Страховий тариф. Страхова сума. Брутто-ставка. Нетто-ставка. Навантаження. Комісійні винагороди. Технічні резерви. Вільні резерви. Страхове відшкодування. Страхове забезпечення. Страховий збиток. Аквізиційні витрати. Інкасаційні витрати. Ліквідаційні витрати.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Дійсна вартість (тобто ринкова вартість) майна підприємства становить 500 млн грн., страхова сума - 200 млн гривень. Внаслідок пожежі знищено майно на суму 120 млн гривень. Розрахуйте суму страхового

відшкодування, яку повинен отримати страхувальник а) при повній відповідальності страховика, б) при пропорційній відповідальності страховика.

Методичні рекомендації: сума страхового відшкодування для страхувальника при пропорційній відповідальності страховика визначається за формулою: $СВ = Зб \times (СС : ДВО)$, де СВ - сума страхового відшкодування; Зб - сума збитку; СС - страхова сума; ДВО - дійсна вартісна оцінка об'єкта.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 13: Фонди фінансових ресурсів цільового призначення.

Практичне заняття: Фонди фінансових ресурсів цільового призначення.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності і призначення державних цільових фондів; навчитися розраховувати розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика державних цільових фондів.
2. Позабюджетні цільові державні фонди.
3. Бюджетні цільові державні фонди.
4. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Література: [1, 6, 7, 12, 13, 14, 23, 38, 45, 46, 62, 63, 74, 83, 86, 87, 88, 104].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Державні цільові фонди. Позабюджетні фонди. Пенсійний фонд України. Державне соціальне страхування. Фонд соціального страхування на випадок безробіття. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Мінімальний страховий внесок. Максимальна сума доходу, з якої справляється єдиний внесок.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Який розмір ЄСВ буде нараховано на оклад Директора НАБУ, що складає 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року?

Завдання 2. Розподіліть між трьома видами соціального страхування (відповідно до встановлених нормативів) ЄСВ, нарахований на місячну допомогу по вагітності і пологах жінки-інваліда, що працює у державній установі, якщо її середньомісячна зарплата становить 10000 грн.

Завдання 3. Фонд оплати праці бюджетної установи за місяць становить 1256845 грн., включаючи 135612 грн., які нараховані працівникам з інвалідністю. Складіть розрахунок і визначте суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 14: Фондовий ринок.

Практичне заняття: Фондовий ринок.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності цінних паперів та їх видів; засвоїти знання щодо сутності ринку цінних паперів та механізму його функціонування.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Економічна сутність, інфраструктура та структура ринку цінних паперів.
2. Класифікація та характеристика цінних паперів.
3. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Література: [1, 6, 12, 13, 14, 15, 19, 23, 28, 38, 45, 46, 62, 63, 68, 77, 84, 103, 105, 109, 111, 118, 121].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Цінний папір. Емітент. Особа, яка видала неемісійний цінний папір. Інвестор. Брокерська діяльність. Дилерська діяльність. Діяльність з управління портфелем цінних паперів. Андерайтинг. Оферент. Регульований фондовий ринок. Багатосторонній торговельний майданчик. Організований торговельний майданчик. Клірингова діяльність. Депозитарна діяльність. Діяльність з управління активами інституційних інвесторів. Інфраструктура фондового ринку. Первинний ринок. Емісія. ІРО. Лістинг. Котирування. Вторинний ринок. Електронний цінний папір. Паперовий цінний папір. Цінний папір на пред'явника. Іменний цінний папір. Ордерний цінний папір. Емісійний цінний папір. Немісійний цінний папір. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери.

Іпотечні цінні папери. Деривативні цінні папери. Базовий актив. Базовий показник. Акція. Інвестиційний сертифікат. Облігація. Вексель. Ощадний сертифікат. Депозитний сертифікат банку.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Обчисліть номінальну ціну акцій, якщо статутний капітал акціонерного товариства становить 110 628 тис. грн., а кількість простих акцій - 10 536 тис. шт.

Завдання 2. Акціонерним товариством зареєстровано 10 000 простих акцій, з яких 9 100 було продано. Через декілька місяців товариство викупило в інвесторів 1 500 акцій. Згідно з рішенням загальних зборів акціонерів розмір дивідендного фонду за результатами звітного року становив 25 % чистого прибутку. Чистий прибуток склав 1520 тис. грн. Визначте суму дивідендного фонду та дивідендів у розрахунку на одну акцію.

Завдання 3. За якою ціною вигідно купити дисконтну облігацію з номіналом у 1000 грн і погашенням через 90 днів, якщо бажана норма прибутковості 12% річних?

Методичні рекомендації: при розрахунку ціни скористайтеся формулою простих відсотків

$$Ц = Нц / 1 + Нп * t/365$$

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 15: Фінансовий механізм і фінансова політика.

Практичне заняття: Фінансовий механізм і фінансова політика.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності, завдань та складових фінансової політики держави, елементів фінансового механізму, методів фінансового контролю.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність, завдання та складові фінансової політики держави.
2. Фінансовий механізм.
3. Фінансовий контроль.

Література: [1, 6, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 38, 45, 46, 50, 53, 56, 62, 63].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом експрес-опитування:

Фінансова політика. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Бюджетна політика. Податкова політика. Фіскальна політика. Стимулююча фіскальна політика. Стримуюча фіскальна політика. Дискреційна фіскальна політика. Недискреційна фіскальна політика. Політика управління державним боргом. Цінова політика. Інвестиційна політика. Митна політика. Міжнародна фінансова політика. Фінансовий механізм. Фінансові методи. Фінансові важелі. Фінансове планування. Фінансове забезпечення. Фінансовий контроль. Ліміти. Штраф. Пеня. Аудит. Камеральні перевірки. Документальні перевірки. Нагляд. Ревізія. Моніторинг. Система фінансового моніторингу.

2. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Опрацюйте зміст Бюджетної резолюції і зробіть висновки щодо основних напрямів бюджетної політики України на поточний рік.

Завдання 2. Охарактеризуйте органи, які розробляють і реалізують фінансову політику в Україні.

III. Заключна частина заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Підведення проміжних підсумків успішності навчання.

4. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. – Київ : НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», 2017. 340 с. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/05/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8_%D0%B3%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%96_%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82_2017.pdf
2. Дученко М.М., Єрешко Ю.О., Шевчук О.А. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» : навчальний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf.
3. Зайцев О. В., Галахова О. В. Фінансово-економічні розрахунки : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2015. 210 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41338>
4. Золотарьова О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Страховання». Дніпродзержинськ, 2016. 132 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl52.pdf>.
5. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/8419/>
6. Коваленко Д. І., Венгер В. В. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 578 с. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/05/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8_%D0%B3%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%96_%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82_2017.pdf
7. Кропельницька С. О., Солоджук Т. В. Соціальне страхування : навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 336 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/711876/mod_resource/content/1/3306.pdf
8. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 030601 «Менеджмент» спеціальності 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / НТУУ «КПІ» ; уклад. В. Я. Голюк. – Електронні текстові дані (1 файл: 966 Кбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 144 с. Режим доступу: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/14448>
9. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції [Електронний ресурс]: практикум для студентів напряму підготовки 030601 «Менеджмент» спеціальності 7.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / НТУУ «КПІ» ; уклад. В. Я. Голюк. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,72 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 122 с. Режим доступу: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/14449>
10. Міжнародні фінанси : Навчальний посібник / Л. А. Васютинська. – Одеса:

ФОП Бондаренко М.О., 2017. – 310 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.pdf>

11. Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19579>

12. Фінанси: навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7066/1/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.pdf>

13. Фінанси: навчально-методичний посібник для проведення лекційних, практичних (семінарських) занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Фінанси» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності: 071 «Облік і оподаткування»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2020. 254 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8499> Фінансовий ринок : навч. посіб. / за ред. В. І. Павлова. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 358 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/items/bbc30285-eb38-4c85-91dc-1892d0dcadcc>

14. Фінансовий ринок : Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніна Л.В. та інші. –К: Гуляєва В.М., 2018. - 484 с. URL: <http://dcmaup.com.ua/assets/files/finansovij-rinok.pdf>

15. Швець В. Я., Єфремова Н. Ф., Чічкань О. І. Гроші та кредит : навч. посібник. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. 302 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-b.pdf>

16. Щетинін А.І. Гроші та кредит : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Shchetynin-A.I.-Hroshi-ta-kredyt.pdf

Допоміжна

17. Базилевич В.Д. Фондовий ринок: підручник: у 2 кн. Кн. 1 / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. над. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2015. 621 с. URL: https://pidru4niki.com/73086/finans/fondovi_rinok.

18. Біла О.Г., Чуй І.Р. Фінанси: Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2012. 390 с.

19. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика : навч. посібник. Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2018. 364 с.

20. Волощук С.Д., Голюк В.Я. До питання вибору економічного консенсусу розвитку держави через моделювання заощаджень. Інвестиції: практика та досвід. 2015. №8. С.24-29.

21. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Перспективи суверенного дефолту в контексті наслідків сучасної фінансової кризи в Україні. Вісник Донецького

- національного університету. Серія В. Економіка і право. 2015. №1. С. 70–75.
22. Глосарій банківської термінології НБУ. Електронне джерело. Режим доступу:
http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734&cat_id=124733.
23. Глосарій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Електронне джерело. Режим доступу:
<http://www.nssmc.gov.ua/fund/investorschool/glossary>
24. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : НаУКМА, 2017. 64 с.
25. Говорушко Т. А. Страхові послуги : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 376 с.
26. Говорушко Т. А., Ситник І. П. Функції і роль грошей у сучасній економіці. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. № 9. С. 7-11. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_9_4.
27. Голюк В.Я. Значення монетарного чинника у розвитку інфляційних процесів в Україні у 2002—2010 роках. Інвестиції: практика та досвід. 2012. №5. С. 28-30.
28. Голюк В.Я. Кредитування як чинник фінансової кризи. Економічний форум. 2014. №2.
29. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилякова О.В., Близнюк О. П. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
30. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
31. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
32. Давиденко Н. М., Данилевська-Жугунісова О. Є. Фінанси: підручник / Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компринт, 2014. 491 с.
33. Демчук Н. І., Довгаль О. В., Владика Ю. П. Банківські операції : навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
34. Державний кредит : навч. посіб. / Лубкей Н. П., Ткачук Н. М., Горин В. П., Карапетян О. М. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 140 с.
35. Дзюблюк О.В., Рудан В. Я. Управління ліквідністю банківської системи України : монографія. Тернопіль : Вектор, 2016. 290 с.
36. Електронні гроші в Україні: що, де, як. Гроші в кредит : веб-сайт. URL:
<http://groshi-v-kredit.org.ua/elektronni-hroshi-v-ukrajini-scho-de-yak.html>
37. Електронні гроші: види і системи. Bankchart : веб-сайт. URL:
https://bankchart.com.ua/e_banking/statti/elektronni_groshi
38. Збірник тестів та ситуаційних завдань для самостійного вивчення навчальних дисциплін напряму підготовки "Фінанси і кредит" для студентів

- коледжу. Частина 1. / В. Я. Голюк [та ін.] ; За заг. ред.проф. В. І. Грушка ; Університет економіки та права "КРОК", КЕПІТ. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2011. 94 с.
39. Іжевський П.Г., Кошонько О.В. Фінанси: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2013. 373с.
40. Історія українських грошей. Державна казначейська служба України : веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/news/istoriya-ukrainskikh-groshey>
41. Кропельницька С. О., Щур Р.І. Страхування. Навчально-методичний посібник для студентів заоч. форми навч. напрямів підготовки «Фінанси і кредит», «Облік і аудит». Івано-Франківськ: ПП Бойчук, 2012. 134 с.
42. Ломбардна діяльність. Вісник. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005555-lombardna-diyalnist>
43. Мельник А.О. Світові економічні кризи в економіці України та їх наслідки. Глобальні та національні проблеми економіки. 2014. Вип.2. С.108–113.
44. Міжнародні фінанси : навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. 348 с.
45. Неізнана О.В. Конспект лекцій з дисципліни «Страхування» : для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», ступінь бакалавр. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 158 с.
46. Педь І. В., Лисенков Ю. М., Ящук С. П. Світові фінансово-банківські кризи: особливості та причини виникнення. Ефективна економіка. 2012. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_7_3
47. Прасолова С. П., Вовченко О. С. Банківські операції : навч. посіб. та практ. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 568 с.
48. Рогожнікова Н. В. Особливості та тенденції розвитку кредитної системи в умовах трансформації економіки. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2013. № 3. С. 170–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_3_35
49. Руденко З. М. Фінансова криза в Україні 2014-2015 років: причини та інструменти регулювання. Науковий вісник НЛТУ України. 2015. Вип. 25.7. С. 216–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlut_2015_25.7_35.
50. Румянцева Г. І. Гроші та кредит у тестах та задачах: навч. посіб. (для студентів напрямів підготовки 6.030508«Фінанси і кредит» та 6.030509 «Облік і аудит»). Нововолинськ: Міська друкарня, 2016. 127 с.
51. Рябенко Г. М., Зінгаєва Н. Є. Страхування : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 77 с.
52. Ставерська Т. О., Шевчук І. Л., Андрющенко І. С. Гроші та кредит : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2015. 88 с.
53. Стечишин Т. Б., Малахова О. Л. Банківська справа: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 403 с.
54. Факторинг і форфейтинг: у чому різниця? Bankografo.com. Аналіз банків України: огляди, графіки, факт : веб-сайт. URL: <http://bankografo.com/factoring-i-forfeiting-u-chomu-riznitsya.html>.

55. Фінанси : підручник / Н. М. Давиденко, О. Є. Данилевська-Жугунісова; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компрінт, 2014. - 491 с.
56. Фінанси, гроші та кредит. Практикум: Навчально-методичне видання для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» на пряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» / Уклад.: В.Я. Голюк. - К., КНТУУ «КПІ». Електронне навчальне видання, 2014. – 93 с.
57. Харламова А. О. Особливості діяльності небанківських фінансово-кредитних установ в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 23. С. 57–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2013_23_13
58. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Близнюк О. П. Гроші та кредит : курс лекцій для підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (10 кредитів). Харків : ХДУХТ, 2016. 382 с.
59. Що сталося з гривнею за 20 років. BBC News Україна : веб-сайт. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/business/2016/09/160822_hryvnia_20_az
60. Як Національний банк може впливати на інфляцію, використовуючи облікову ставку. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/keyrate-inflat>
61. Як працюють інвестиційні компанії в Україні? Cronvest : веб-сайт. URL: <https://cronvest.com/uk/news/yak-praczuuyut-investiczijni-kompani%D1%97-v-ukra%D1%97ni/>
62. The world's 100 largest banks, 2020. S&P Global : website. URL: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/the-world-s-100-largest-banks-2020-57854079>

Законодавча база

63. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 лип. 2010 р. 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n3585>
64. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
65. Концепція запровадження нагляду (оверсайта) за платіжними системам в Україні: постанова Правління Національного банку України від 15 вер. 2010 р. № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0426500-10#Text>
66. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14 січ. 1998 р. № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
67. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
68. Положення про електронні гроші в Україні : постанова Правління Національного банку України від 4 листоп. 2010 р. №481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#Text>
69. Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії : Указ Президента України від 19 лют. 1994 р. № 55/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94#Text>
70. Положення про надання Національним банком України стабілізаційних

кредитів банкам України : постанова Правління Національного банку України від 13 лип. 2010 р. № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0540-10#Text>

71. Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах : постанова Правління Національного банку України від 15 груд. 2004 р. №639. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text>

72. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Законом України від 21 груд. 2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

73. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

74. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14 січ. 2011 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#n25>

75. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2473-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

76. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці : Закон України від 28 груд. 2014 р. № 77-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19#Text>

77. Про депозитарну систему України : Закон України від 06 лип. 2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text>

78. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків : Закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

79. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>

80. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вер. 1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

81. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02 бер. 2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

82. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

83. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : постанова Правління Національного банку України від 29 липня 2022 р. № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>

84. Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті: постанова Правління Національного банку України від

- 03 березня 2023 р. № 16. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_03032023_16
85. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття Національним банком України рахунків клієнтам: постанова Правління Національного банку України від 15 квіт. 2022 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0074500-22#Text>
86. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Національного банку України від 28 серп. 2001 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
87. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07 лют. 2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
88. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : постанова Правління Національного банку України від 29 груд. 2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
89. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: постанова Кабінету міністрів України від 15 квіт. 2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>
90. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : постанова Кабінету міністрів України від 29 лип. 2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>
91. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : постанова Правління Національного банку України від 17 вер. 2015 р. № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15#Text>
92. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами : постанова Правління Національного банку України від 03 груд. 2003 р. №516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>
93. Про затвердження Положення про проведення Національним банком України операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах «своп» : постанова Правління Національного банку України від 31 бер. 2016 р. № 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0222500-16#Text>
94. Про затвердження Положення про процентну політику Національного банку України : постанова Правління Національного банку України від 21 квіт. 2016 р. № 277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16#Text>
95. Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України : постанова Правління Національного банку України від 02 січ. 2019 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>
96. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та

Державну митну службу України : постанова Кабінету міністрів України від 06 бер. 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15>

97. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : наказ Міністерства фінансів України від 24 груд. 2012 р. № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>

98. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січ. 2001 р. № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

99. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

100. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 5 лип. 2012 року № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>

101. Про іпотеку : Закон України від 05 черв. 2003 р. № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>

102. Про кредитні спілки : Закон України від 20 груд. 2001 р. № 2908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text>

103. Про Національний банк України : Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

104. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23 лист. 2011 р. № 1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>

105. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 лип. 2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>

106. Про обіг векселів в Україні : Закон України 5 квіт. 2001 р. № 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>

107. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01 лип. 2004 р. № 1961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>

108. Про організацію формування та обігу кредитних історій : Закон України від 23 чер. 2005 р. № 2704-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-15#Text>

109. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 11 бер. 2007 р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

110. Про платіжні послуги: Закон України від 30 черв. 2021 р. №1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

111. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

112. Про Рахункову палату : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>

113. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

114. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23

лют. 2012 р. № 4452-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

115. Про страхування : Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

116. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

Інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

117. Офіційний сайт Асоціації УкрСВІФТ. URL: <https://www.ukrswift.org/>

118. Офіційний сайт Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>

119. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

120. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>

121. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

122. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

123. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>

124. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

125. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

126. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

127. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

128. Офіційний сайт Рахункової палати Верховної Ради України. URL: <https://rp.gov.ua/Activity/Reports/>

129. Офіційний сайт Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua/>

130. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <http://www.fg.gov.ua/>

131. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <http://univd.edu.ua/>

132. Сайт Мінфін. URL: <http://index.minfin.com.ua/>